
Фролов О. О., кандидат юридичних наук,
асистент кафедри державного будівництва та
місцевого самоврядування Національного
Юридичного університету імені Ярослава
Мудрого

Інформаційна підтримка та інформаційне забезпечення як форма державної підтримки та гарантування місцевого самоврядування

Стаття присвячена одній із актуальних проблем сьогодення муніципального права: питання визначення інформаційного забезпечення та інформаційної підтримки органів місцевого самоврядування в аспекті конституційної реформи та проблем оптимізації взаємодії та співвідношення держави і місцевого самоврядування на сучасному етапі розвитку України. Насамперед важливим є дослідження граничного поля між цими інститутами публічної влади, розробки раціональних гнучких та ефективних форм взаємодії та співпраці, що безпосередньо пов'язане з розподілом повноважень, обміном, забезпеченням інформації.

Ключові слова: *принципи місцевого самоврядування, повноваження, місцеве самоврядування, державна підтримка, гарантії місцевого самоврядування, інформація, інформаційне забезпечення.*

Діяльність держави щодо інформаційної підтримки та інформаційного забезпечення діяльності місцевого самоврядування спрямована на забезпечення інформаційної відкритості, тобто створення умов для доступу кожного громадянина до інформації щодо діяльності органів і посадових осіб місцевого самоврядування. Сучасне загальноприйняте у міжнародній правовій практиці розуміння поняття «інформаційна відкритість влади» передбачає насамперед: а) свободу доступу (за усним чи письмовим запитом) до інформаційних ресурсів влади та наявність ефективних процедур її забезпечення; б) наявність у системі органів публічної влади механізмів обов'язкового й активного інформування громадян про свою діяльність, не зважаючи на наявність запитів. [1]

Стаття присвячена питанню визначення проблематики інформаційного забезпечення, як форми реалізації державної підтримки та гарантування місцевого самоврядування. На жаль, цій проблемі останнім часом не приділяють достань уваги, особливо в аспекті новітніх тенденцій та розвитку технологій в умовах глобалізації. Враховуючи високу динаміку розвитку конституційних процесів в Україні, недостатній аналіз означених питань стає перепоною для розв'язання багатьох похідних проблем, обумовлених реаліями сьогодення всієї системи конституційного муніципального права. Окремі аспекти зазначеного питання були висвітлені у роботах Ю. Г. Барабаша, І. І. Бодрової, С. Г. Серьогіної, К. Є. Солянника, П. М. Любченка, О. Ю. Лялюка, В. П. Колісника, Ю. Н. Тодики, В. Д. Яворського.

Проблема реалізації у соціальній практиці принципу інформаційної відкритості на сьогодні широко обговорюється на міжнародному і національному рівнях. Закони про доступ до публічної інформації існують у більшості демократичних держав, і вони виступають реальним правовим механізмом здійснення одного з основних прав людини – права на доступ до публічної інформації, що є, у свою чергу, вимогою європейських стандартів та необхідною умовою інтеграції України у Європейське співтовариство. Зокрема, закони про свободу інформації, що закріплюють право громадян отримувати копії офіційних документів були прийняті Швецією (1766),

Фінляндією (1951), США (1966), Данією (1970), Норвегією (1970), Австрією (1973), Францією (1978), Нідерландами (1978), Новою Зеландією (1982), Канадою (1982), Австралією (1982), Грецією (1986). Європейські стандарти щодо доступу громадян до інформації встановлюють Конвенція Ради Європи про доступ до офіційних документів від 27 листопада 2008 року, Конвенція про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень та доступ до правосуддя з питань, що стосуються довкілля, Рекомендація Комітету міністрів Ради Європи „Про доступ до офіційних документів” від 21 лютого 2002 року.

Перехід провідних країн світу від постіндустріального до інформаційного етапу розвитку суспільства спричинили суттєві зрушення не тільки в системі органів публічної влади, але й у формах і методах їх діяльності[2]. Зокрема, проникнення комп'ютерних технологій в усі сфери суспільного життя закономірно призвело до інформатизації публічно-владної діяльності, появи «електронного врядування» (англійською — «E-Government»).

На думку експертів, близько до ідеалу електронне врядування працює на сьогодні в Сінгапурі та Естонії. Зокрема, за результатами конкурсу Європейської комісії проект переведення публічного сектора на електронну документацію в Естонії, внаслідок якого до електронного обміну документами долучились уже близько 500 установ, у т.ч. всі міністерства, повітові управи і майже всі департаменти й інспекції, був визнаний найкращим у Європі. Починаючи з 2000 р. в Естонії можна подавати податкові декларації електронним шляхом. У 2010 р. 92% податкових декларацій у цій країні були подані через Інтернет.

В нашій державі Закон «Про доступ до публічної інформації» був прийнятий 13 січня 2011 року. Він закріплює гарантії, принципи, порядок забезпечення права на доступ до публічної інформації, встановлює порядок реалізації права на доступ до інформації за інформаційним запитом, відповідальність за порушення законодавства про доступ до публічної інформації. Зокрема, відповідно до закону право на доступ до публічної інформації в Україні гарантується:

1) обов'язком розпорядників інформації надавати та оприлюднювати інформацію, крім випадків, передбачених законом;

2) визначенням розпорядником інформації спеціальних структурних підрозділів або посадових осіб, які організують у встановленому порядку доступ до публічної інформації, якою він володіє;

3) максимальним спрощенням процедури подання запиту та отримання інформації;

4) доступом до засідань колегіальних суб'єктів владних повноважень, крім випадків, передбачених законодавством;

5) здійсненням парламентського, громадського та державного контролю за дотриманням прав на доступ до публічної інформації;

б) юридичною відповідальністю за порушення законодавства про доступ до публічної інформації.

При цьому доступ до інформації забезпечується шляхом:

1) систематичного та оперативного оприлюднення інформації: в офіційних друкованих виданнях; на офіційних веб-сайтах в мережі Інтернет; на інформаційних стендах; будь-яким іншим способом; 2) надання інформації за запитом на інформацію.

Досить важливим є те, що відповідно до Закону розпорядники інформації, (в тому числі й суб'єкти владних повноважень - органи державної влади, інші державні органи, органи місцевого самоврядування, органи влади Автономної Республіки Крим, інші суб'єкти, що здійснюють владні управлінські функції відповідно до законодавства та рішення яких є обов'язковими для виконання), зобов'язані оприлюднювати:

1) інформацію про організаційну структуру, місію, функції, повноваження, основні завдання, напрями діяльності та фінансові ресурси (структуру та обсяг бюджетних коштів, порядок та механізм їх витрачання тощо);

2) нормативно-правові акти, акти індивідуальної дії (крім внутрішньо організаційних), прийняті розпорядником, проекти рішень, що підлягають обговоренню, інформацію про нормативно-правові засади діяльності;

- 3) перелік та умови отримання послуг, що надаються цими органами, форми і зразки документів, правила їх заповнення;
- 4) порядок складання, подання запиту на інформацію, оскарження рішень розпорядників інформації, дій чи бездіяльності;
- 5) інформацію про систему обліку, види інформації, яку зберігає розпорядник;
- 6) інформацію про механізми чи процедури, за допомогою яких громадськість може представляти свої інтереси або в інший спосіб впливати на реалізацію повноважень розпорядника інформації;
- 7) плани проведення та порядок денний своїх відкритих засідань;
- 8) розташування місць, де надаються необхідні запитувачам форми і бланки установи;
- 9) загальні правила роботи установи, правила внутрішнього трудового розпорядку;
- 10) звіти, в тому числі щодо задоволення запитів на інформацію; 11) інформацію про діяльність суб'єктів владних повноважень.

Закон України «Про доступ до публічної інформації» втілив в собі більшість міжнародних стандартів в сфері свободи інформації. Українська та міжнародна громадськість надзвичайно позитивно оцінила прийняття цього закону, що засвідчило прихильність української влади до демократичних цінностей.

Незважаючи на це, сьогодні органи місцевого самоврядування в Україні перебувають лише на початковому етапі впровадження елементів е-урядування та е-документообігу. Роботи з автоматизації діловодства окремі органи місцевого самоврядування ведуть не скоординовано, при обмеженому фінансуванні. Майже весь документообіг у більшості органів місцевого самоврядування між структурними підрозділами, установами, підприємствами, організаціями, громадянами ведеться в паперовому вигляді, дублюються архівні дані. Пошук документів затратний щодо робочого часу. Джерелом постійної актуальної інформації про діяльність місцевих рад,

їх виконавчих комітетів і посадових осіб органів місцевого самоврядування виступають відповідні офіційні сайти, на яких подаються основні новини, анонсуються події, викладаються найбільш важливі документи і організовано їх обговорення. Однак не всі органи місцевого самоврядування доступні населенню й організаціям у мережі Інтернет. Практично відсутні сайти більшості сільських і селищних рад, відділів і управлінь виконкомів місцевих рад, комунальних підприємств та органів самоорганізації населення. Жителі не мають повної можливості довідатися про тарифи, порядок сплати за комунальні послуги і стан своїх особових рахунків, відсутня інформація про об'єкти приватизації, забудови і реконструкції.

Один із шляхів оптимізації процесу впровадження е-урядування на місцевому рівні вбачається в нормативно-правовому забезпеченні розробки та прийняття відповідних програм щодо реалізації е-урядування на рівні окремих територіальних громад[3]. Тому на основі чинного законодавства потрібно розробити ряд місцевих нормативно-правових актів щодо впровадження та виконання таких програм (необхідні відповідні рішення місцевих рад щодо затвердження програм інформатизації, розробки проектних рекомендацій про прискорення впровадження технологій електронного урядування та системи управління якістю адміністративних послуг в органах місцевого самоврядування тощо). Ці програми мають стати документами, які б показували шлях обраного для громади підходу до вирішення проблем демократизації управлінського процесу через засоби інформатизації. Однак основною проблемою залишається створення фінансових умов для реалізації відповідних програм, що насамперед повинно зумовлювати питання щодо інвестиційної політики в сфері електронного урядування.

Список використаних джерел:

1. Поняття і зміст принципу державної підтримки та гарантії місцевого самоврядування в Україні « Право»ОО Фролов – 2009
2. Гарантії місцевого самоврядування в Україні: проблемні питання О. Фролов - Віче, 2011

3. Роль державних органів у забезпеченні ефективного функціонування місцевого самоврядування в Україні: реалії та перспективи розвитку О. Фролов - Право України, 2011
4. Концепції місцевого самоврядування В. О. Величко, О. О. Фролов – Форум права, 2015
5. Барабаш Ю. Г. Демократические основы конституционного строя Украины /Ю. Г. Барабаш // Конституционное развитие России и Украины. – 2011. – Вып. 1. – С. 46–66.
6. Барабаш Ю. Г. Конфлікти в системі місцевого самоврядування : конституційно-правовий аналіз / Ю. Г. Барабаш // Матеріали наукових семінарів та «круглих столів», проведених Національною юридичною академією України імені Ярослава Мудрого спільно з Академією правових наук України в рамках Фестивалю науки (15–16 травня 2007 р.) /упоряд.: А. П. Гетьман, О. В. Петришин. – Х.: Право, 2007. – С. 104–105.

А. А. Фролов

**Информационная поддержка и информационное обеспечение
как форма государственной поддержки и гарантирования
местного самоуправления**

Статья посвящена одной из актуальных проблем современности муниципального права : вопрос определения информационного обеспечения и информационной поддержки органов местного самоуправления в аспекте конституционной реформы и проблем оптимизации взаимодействия и соотношения государства и местного самоуправления на современном этапе развития Украины. В первую очередь важным является исследование между институтами публичной власти, разработки рациональных гибких и эффективных форм взаимодействия и сотрудничества, что непосредственно связано с распределением полномочий, обменом, обеспечением информации.

Ключевые слова: *принципы местного самоуправления, полномочия, местное самоуправление, государственная поддержка, гарантии местного самоуправления, информация, информационное обеспечение.*

O. O. Frolov

**Informative support and informative providing as a form
of state support and guaranteeing of local self-government**

Problem setting. The article is devoted one of issues of the day of segodennyya of municipal right: a question of determination of the informative providing and

informative support of organs of local self-government is in the aspect of constitutional reform and problems of optimization of co-operation and correlation of the state and local self-government on the modern stage of development of Ukraine. Above all things important is research of the maximum field between these institutes of public power, development of rational flexible and effective forms of co-operation and collaboration, that is directly related to distributing of plenary powers, exchange, providing of information.

Activity of the state in relation to informative support and informative providing of activity of local self-government is directed on providing of informative openness, that conditioning for access of every citizen to information on activity of organs and public servants of local self-government. The modern understanding of concept "informative openness of power" generally accepted in international legal practice provides for above all things: a) freedom of access (after a verbal or writing query) to the informative resources of power and presence of effective procedures of its providing; b) presence in the system of organs of public power of mechanisms of the obligatory and active informing of citizens about the activity, not because of presence of queries.

Recent research and publications analysis. *Work of such national scientists as O. V. Batanov, I. I. Bodrova, P. M. Lyubchenko, S. G. Seryogina, and others are dedicated to the study of certain aspects of local self-government reform in Ukraine and foreign countries.*

Key words: *principles of local self-government, plenary powers, local self-government, state support, guarantees of local self-government, information, informative providing.*